

Narrativa Un poblet costaner, Sant Pancraci del Paradís, devastat per una erupció volcànica: Max Besora recull les reflexions d'un supervivent

On ara? Quan ara? Qui ara?

Max Besora
Vulcano

LABREU EDICIONS
110 PÀGINES
12 EUROS

JULIÀ GUILLAMON

La gran majoria d'obres dimissionàries són llibres desesmatats i neutres. *Vulcano* de Max Besora (Barcelona, 1980), en canvi, és un text amb molta mala llet, escrit per un "no sabia on anar, no sabia a qui seguir", un que, davant del caos que governa el món, té clar que no hi ha cap altre heroi, ni mite, ni ídol més que el mateix. Amb aquesta convicció ho fa saltar tot pels aires. Com *L'Aquila* o *La Restinga*, Sant Pancraci del Paradís és a punt de patir una catàstrofe natural devastadora. El protagonista llegeix *Sota el volcà* de Malcolm Lowry i mentrestant, el poble tremola, el terra s'esberla, la gent abandona les cases, un tsunami arriba amb tot, la lava fa bullir l'aigua i fa passar avall tota la seva vida d'abans: la feina al banc, la dona que el va deixar, els veïns sempre amatents a vigilar-lo i criticar-lo. *Vulcano* és un estat mental, una creació de l'esperit, la projecció del món interior en un paisatge, com el desert dels tàrtars de Dino Buzzati o com l'estuari de Miquel Bauçà.

El llibre de Besora és tràgicomic, delirant, provocador. En les pàgines inicials el protagonista encara es relaciona amb els amics que el venen a veure per acomiadar-se'n o que el volen convèncer

que marxí amb ells: la tieta Eulàlia que fa ganxet, la poetessa Teresa Coliflor, els amics Joan i Alfons -"lun mut i l'altre sord-mut-", que semblen personatges de Beckett. El narrador entra en una farmàcia, roba la dentadura postissa d'un vell i se l'amaga a la boca. Més endavant, els únics personatges que hi apareixen duen llengües de foc

als cabells. El llenguatge crea el món. El monòleg del protagonista arrossega tota mena de materials, com la colada que surt del cràter del volcà: col·loquialisme que constitueixen un dels trets característics de la seva manera de parlar (*comquidú, petiquipeti, xispa, britat*), cultismes que estableixen la mesura del seu refinament: per dir que mira les cames d'una noia, Besora parla d'una *catàbasi òptica*, una baixada als inferns visual. Al mateix temps, traça unes lletres a mà, amb una cal·ligrafia infantil, fa un dibuixet d'un gos o d'una calavera que anuncia perill de mort, omple dues pàgines amb una imprecació a Vulcano, o capgirar la pàgina (un recurs no gaire original, tot s'ha de dir) i obliga el lector a posar el llibre cap per avall. Quan està més bé, descriu l'angoixa d'un atac epilèptic. El personatge que n'ha estat víctima descobreix una nova manera de veure el món. Veu

les rajoles de terra, la porqueria de les esclètxes, un escarabat que passa. Veu la mà que tremola i es pregunta quina mà és, la dreta o l'esquerra. El cos es refreda, es perd la vista i només queda el neguit i el cor que batega descontrolat. Aleshores comencen les convulsions.

La temporada ha començat fort, amb anuncis del *Jo confesso* de Jaume Cabré enganxats al cul dels autobusos, però també amb la sensació que, si cal tenir tant d'èxit i vendre tant, hi haurà una colla d'autors i llibres que la ballaran magra. Els dos primers volums de narrativa de Labreu Edicions (el de Max Besora i *A butxacades* de Joan Todó que va sortir per Sant Jordi) indiquen un camí possible per a l'edició literària en català: breus volums de nous autors, molt ben escrits, ficcions que interroguen el present des de la trinxera individual, amb una modernitat in-subornable. |

Max Besora
CARLA TRAMULLAS

Prosa poètica

Amor i batalla

Jordi Carrió
Suite Barcelona
Pròleg de Jordi Llavinà
Epíleg de Joan Santanach Sulloï

EDITORIAL FONOLL
113 PÀGINES
15 EUROS

ANNA CARRERAS

Suite Barcelona és un retrat de la ciutat des de l'any 1710 fins al 1715, en el transcurs de la Guerra de Successió. En present d'indicatú (temps de la versemblança), Jordi Carrió (Barcelona, 1949) també hi vertebra un dietari amorós i una bella postal barroca sorprenentment actual. Quaranta-sis llambregades filades amb un llenguatge bell i visual, des de la mecànica pròpia de qui creu en la suma de joc i artífici. L'anècdota -un home madur que s'ha tornat a enamorar-

-es transcendeix i esdevé categoria: el retrat de la condició humana, inestable, de la il·lusió a l'exili, de la joia a l'infortuni. Barcelona és una suite, la mateixa suite ribiana que ara enclou nits passionals (en cambres closes, fora del temps) però que alhora és escenari de bombes morint als carrers i vivències esgarrifoses durant una guerra ben concreta.

Un passat darobscuro

Al pròleg, el poeta Jordi Llavinà ens descobreix els intertextos, les

referències, els homenatges i la retòrica rescatada per Carrió. Un treball de recerca històrica que s'agraeix a l'hora d'entendre l'admiració del poeta per un passat clarobscur que de fet no ens queda tan lluny. La realitat de *Suite Barcelona* és una cruïlla: la trama històrica (política i social) obliga a anar cap a la cruïlla de la desolació. I l'amor és llum que creix, però perd la juguesca. Tanmateix, continuarà essent sempre l'esperança: l'amor a la napolitana Elena, l'amor a la ciutat de Barcelona i, per extensió, l'amor a la Pàtria que viurà "dins la meua veu". El conflicte bèl·lic, l'assetjament inintermitent de la ciutat comtal conviu amb festes populars i canvis culturals tan importants com la República de les Lletres. El foc festiu i el foc tràgic ocupen una estranya harmonia.

La qualitat literària de la prosa poètica de Carrió salta a la vista amb la construcció de metàfores de gran bellesa lírica: "La pàgina és la pell, els mots se'n moren i deixo sobre el paper tota la sang". La selecció dels quaranta-sis instants íntims del protagonista revela el procés de supressió del món emocional i quotidià d'un enamorat de la vida a causa de la poderosa i impactant tragèdia. Amb un lèxic que fa olor d'antic, Carrió no vol reconstruir lingüísticament el segle que li fa de decorat, sinó acostar el lector a una nova i pulcra manera d'expressar la pregonesa de la consciència. Un viatge a través dels segles.

La subtilitat d'un vol de plomes i la màgica transparència de l'aiguardent conviuen amb la fugida de les constel·lacions a la penombra i els ulls massa oberts de la mort. |